

Století plné diskuse: projekt Máslo-Douda a začátek cesty k moderní čistírně

2.12.2025 - Kryštof Drnek | Pražské vodovody a kanalizace

Letos uplynulo sto let od předložení jednoho z nejkontroverznějších návrhů na řešení čistírny odpadních vod pro Prahu, známého jako projekt Máslo-Douda.

Měl ambici posunout hranice pražské kanalizace a ochrany Vltavy a stal se klíčovým spouštěcím mechanismem pro desítky let trvající debatu o budoucím směřování pražského odkanalizování.

Původní bubenečská čistírna, navržená Williamem H. Lindleyem a spuštěná v roce 1906, byla ve své době moderní, ale po první světové válce už rostoucí metropoli nestačila. Lindleyův systém byl projektován pro zhruba 150 000 uživatelů, avšak po spojení okolních obcí do Velké Prahy v roce 1922 toto číslo představovalo naprosto nedostatečné minimum. Navíc se čistírna, původně umístěná na hranicích města, ocitla uprostřed nové zástavby.

Penzionovaný geometr Kanalizační kanceláře ing. Eduard Máslo se v roce 1925 rozhodl situaci radikálně řešit. Jeho návrh počítal s přesunem čistírny mimo městský obvod, a to do obce Řež, která leží asi 11 km od Bubeneče. Cílem bylo jak odstranění provozních problémů stanice uvnitř města, tak ochrana co nejdelšího úseku Vltavy před znečištěním. Po Máslově smrti v roce 1926 projekt dokončil ing. Václav Douda a předal ho k vodoprávnímu schválení v roce 1929.

Projekt Máslo-Douda byl dimenzován s ohledem na statistiky, předpokládající 1,7 milionu obyvatel Prahy do roku 2000 a rozlohu odkanalizovaného území 17 200 hektarů.

Klíčovou součástí projektu byla nutnost dopravit splašky do Řeže, projekt proto počítal s vybudováním 10 km dlouhého potrubí. I kvůli tomu byl finančně náročný a jeho odhadovaná cena činila 155 milionů Kč.

Ačkoliv byl projekt Máslo-Douda velkorysý ve svých rozměrech a vizi, měl zásadní technologickou vadu. Inženýr Máslo z finančních důvodů navrhoval, aby nová čistírna fungovala pouze na mechanickém základě (prosté usazování kalů), tedy stejně jako stará bubenečská stanice. Tomu odpovídala také skutečnost, že původní vodoprávní povolení pro starou čistírnu, které mělo přejít na čistírnu novou, biologické čištění vůbec nezmiňovalo.

V době, kdy byl projekt předložen, však již byla ve světě známa a používána moderní metoda biologického čištění. Široká nesouhlasná argumentace se proto vynořila právě kvůli nedokonalému čištění splaškové vody a ne hospodárnosti umístění stanice tak daleko od Prahy, pokud mělo být čištění pouze mechanické.

Alternativní návrhy v té době již počítaly s biologickou součástí čištění. Kontroverze ohledně umístění čistírny versus technologie – a fakt, že pozemky v Řeži již byly zakoupeny – vedla město k vypsání generální soutěže na novou čistírnu v roce 1933.

Soutěž v letech 1933–1934 sice přinesla mnoho kvalitních návrhů, které již většinou využívaly biologické čištění, ale paradoxně nepředstavila jasné řešení. Všechny tři nejlépe umístěné projekty přitom opět umísťovaly čistírnu mimo Prahu – do Podhoří, Řeže a Roztok.

Ačkoliv i další projekty se opíraly o již zakoupené pozemky v Řeži, město se nedokázalo rozhodnout. Diskuse se táhla i přes druhou světovou válku a přispívaly k ní také poválečné posudky německých a

sovětských expertů.

Konečné rozhodnutí padlo až 13. dubna 1954, kdy vláda ČSSR schválila výstavbu ústřední čistírny odpadních vod na Císařském ostrově. Tím se definitivně uzavřela stoletá anabáze při hledání řešení kanalizačního systému. Pozemky v Řeži, které ing. Máslo a ing. Douda před sto lety zakoupili pro čištění splašků, jsou dnes – trochu ironicky – využívány Ústavem jaderné fyziky.

Kryštof Drnek

historik Pražských vodovodů a kanalizací

<https://www.pvk.cz/aktuality/stoleti-plne-diskuse-projekt-maslo-douda-a-zacatek-cesty-k-moderni-cistirne>